

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING
DAILY NEWSPAPER

NO. 169

CLEVELAND 3, O., TUESDAY MORNING, JULY 20, 1943

LETO XLVI. — VOL. XLVI.

Na farmah je prijetno — te dni, ko so prišla pomagat dekleta. Tukaj jih vidimo na neki farmi blizu Rochelle, Ill. Dekleta so iz taborišča Grant in sicer so vse članice WAACs, ki so doma z dežele in vse vajene dela po farmah.

Vesti iz Slovenije

Izpred sodišča

Prejeli smo — brez podrobnosti — poročilo, da so bili v mesecu februarju v Ljubljani pred vojaškim sodiščem obsojeni na dosmrtno ječo naslednji Slovenci:

Janko Brulc (v contumaciam), rojen 1921 v Talečje blizu Črnomelja;

Ludovik Markovič iz Toplice;

Anton Fink iz Toplice;

Leopold Gorše;

Anton Serčelj;

Janez Lesar, rojen 1908 v Danah;

Marija Brinovec, rojena 1904 v Mirni Dol pri Sv. Gregorju;

Jože Brodnik, rojen 1915 v Gornji Kamnici;

Josip Lesar, rojen 1917 v Ribnici;

Franc Semerl, rojen 1910 v Planini;

Franc Zlobek, rojen 1893 v Gazi pri Cerilje;

Martin Tepina, rojen 1921 v Ljubljani;

Ante Furic, rojen 1913 v Raduza.

Skrjanec Janez, doma iz Pijače, rojen 21. febr. 1908, bivajoč v Dobriču, ter

Omahan Pavle, rojen 26. marca 1901, delavec, bivajoč v Zgornji Zadobrovi.

Oba sta bila obtožena protidržavnega in prevratnega delovanja.

Omahan je bil posebej obtožen, da je pustošil in klal v okolici St. Ruperta, Trške gore in Sv. Križa, potem da je pripadel okolici St. Ruperta, Trške gore in Sv. Križa, potem da je pripadal oboroženi komunistični tolpi ter prevratni organizaciji, dalje da je stregel po življenju pripadnikom italijanske vojske. Prav tako je bil Skrjanec obtožen pripadnosti k prevratni organizaciji, članstva in oboroženosti tolpi ter terorističnega delovanja proti javnim napravam.

V Ljubljani so bili tudi obsojeni na dosmrtno ječo radi sodelovanja pri družbi, naperjeni za nasilni prevrat političnega, gospodarskega in družbenega reda v državi sledeči: Krašovec Matija iz Gobjnika in Tomine Ivan, rododim iz Črne vrha pri Idriji, bivajoč v Ljubljani.

Zaplemba premoženja

Dobili smo vest, da so Italijani zaplenili imetje Antonu Javnikarju iz Ljubljane.

Anton Javnikar je rojen 1913 in stanuje v Ljubljani, Ravni-

karjeva.

Slovenska kolonija v Valjevu

Pod predsedništvom g. Cveto A. Kristana, so Slovenci v Valjevu nabrali obožico 30.000 dinarjev za otroke in reveže.

Ironija naših rabljev

Ljubljanski časopis Slovenec prinaša v svoji številki od dne 29. aprila 1943 pod naslovom — Proslava dveletnice zasedbe — naslednjo vest:

Na cvetno nedeljo je bila v Soboti velika proslava dveletnice prihoda madžarskih čet v Slov. krajino. Proslave so se udeležili zastopniki višjih oblasti iz prestolnice. Prav tako so se vršile podobne proslave po ostalih slovenskih krajih.

Domoljub ustavljen

Prejeli smo vest, da je okupatorjeva oblast v Ljubljani ustavila slovenski časopis DOMOLJUB.

Dr. Marušič še živi

Dr. Marušič, o katerem so že poročali, da je bil ubit, še vedno živi. Podrobnosti podatkov do zdaj še nismo prejeli.

Ameriški Slovenci dr. Marušiča dobro poznajo, ker se je za časa prve svetovne vojne nahajal v Clevelandu.

K molitvi

Članstvo dr. sv. Cirila in Metoda št. 191 KSKJ naj pride jutri večer ob 8:30 v železov pogrebni zavod na 152. cesti, da se poslovijo od sobrata Frank Vesela.

Svetovidski oder

Člane in članice se opozarja na redno mesečno sejo nočjo ob 8:30 v šolski dvorani. Vsi naj gotovo pridejo.

Naši vojaki

Korporal Stanley Bencin, sin Mr. in Mrs. John Bencin iz 19714 Shawnee Ave. se nahaja na dopustu do ponedeljka 26. julija. Stanley je bil svoje čase priden raznašalec Ameriške Domovine, in pravi, da so bili tisti zelo lepi časi. Njegov naslov pri vojaki je: Cpl. Stanley Bencin, 667 Dive Bombers Sqdn D, Alachua Army Air Field, Florida.

Njegov brat Johnny se pa nahaja z armado nekje v Afriki.

Vse znauce in prijatelje pozdravlja vojak Joseph J. Tekavec, sin Mr. Thomas Tekavec in Mrs. Mary (Tekavec) Požar.

Na 10 dnevnem dopustu se nahaja Albert Jančigar pri svoji ženi Louisi in starših, Mr. in Mrs. Anton Jančigar, 6604 Schaefer Ave. Njegov naslov pri vojaki je: Pvt. Albert Jančigar, Sqdn F, 70th Ren. Sqdn, 76th Re. Grp. Morris Field, Charlotte, N. C.

Prej se je nahajal pri svoji sestri Mrs. Mary Brandula, 7119 Hecker Ave. Njegov naslov je: Pvt. Joseph J. Tekavec, 35320002 Company A, 157th Infantry APO 700, New York, N. Y.

Na 10 dnevnem dopustu se nahaja Albert Jančigar pri svoji ženi Louisi in starših, Mr. in Mrs. Anton Jančigar, 6604 Schaefer Ave. Njegov naslov pri vojaki je: Pvt. Albert Jančigar, Sqdn F, 70th Ren. Sqdn, 76th Re. Grp. Morris Field, Charlotte, N. C.

Prej se je nahajal pri svoji sestri Mrs. Mary Brandula, 7119 Hecker Ave. Njegov naslov je: Pvt. Joseph J. Tekavec, 35320002 Company A, 157th Infantry APO 700, New York, N. Y.

Na 10 dnevnem dopustu se nahaja Albert Jančigar pri svoji ženi Louisi in starših, Mr. in Mrs. Anton Jančigar, 6604 Schaefer Ave. Njegov naslov pri vojaki je: Pvt. Albert Jančigar, Sqdn F, 70th Ren. Sqdn, 76th Re. Grp. Morris Field, Charlotte, N. C.

Prej se je nahajal pri svoji sestri Mrs. Mary Brandula, 7119 Hecker Ave. Njegov naslov je: Pvt. Joseph J. Tekavec, 35320002 Company A, 157th Infantry APO 700, New York, N. Y.

Na 10 dnevnem dopustu se nahaja Albert Jančigar pri svoji ženi Louisi in starših, Mr. in Mrs. Anton Jančigar, 6604 Schaefer Ave. Njegov naslov pri vojaki je: Pvt. Albert Jančigar, Sqdn F, 70th Ren. Sqdn, 76th Re. Grp. Morris Field, Charlotte, N. C.

Prej se je nahajal pri svoji sestri Mrs. Mary Brandula, 7119 Hecker Ave. Njegov naslov je: Pvt. Joseph J. Tekavec, 35320002 Company A, 157th Infantry APO 700, New York, N. Y.

Na 10 dnevnem dopustu se nahaja Albert Jančigar pri svoji ženi Louisi in starših, Mr. in Mrs. Anton Jančigar, 6604 Schaefer Ave. Njegov naslov pri vojaki je: Pvt. Albert Jančigar, Sqdn F, 70th Ren. Sqdn, 76th Re. Grp. Morris Field, Charlotte, N. C.

Prej se je nahajal pri svoji sestri Mrs. Mary Brandula, 7119 Hecker Ave. Njegov naslov je: Pvt. Joseph J. Tekavec, 35320002 Company A, 157th Infantry APO 700, New York, N. Y.

Na 10 dnevnem dopustu se nahaja Albert Jančigar pri svoji ženi Louisi in starših, Mr. in Mrs. Anton Jančigar, 6604 Schaefer Ave. Njegov naslov pri vojaki je: Pvt. Albert Jančigar, Sqdn F, 70th Ren. Sqdn, 76th Re. Grp. Morris Field, Charlotte, N. C.

Prej se je nahajal pri svoji sestri Mrs. Mary Brandula, 7119 Hecker Ave. Njegov naslov je: Pvt. Joseph J. Tekavec, 35320002 Company A, 157th Infantry APO 700, New York, N. Y.

Kod si hodil, kje si bil?

Ko so včeraj ameriški fantje spuščali bombe na večno mesto Rim, pravijo, da ni bilo nikjer videti Mussolinija. Pričakovali so, da bo priletel ven na balkon svoje beneške palače, odkoder je tako rad govoril o velikih zmagah italijanskega orožja. Toda ... njega ni bilo.

Amerikanci nameravajo presekati osiško armado na Siciliji

Severna Afrika, 19. jul. — Ameriška sedma armada je okupirala mesto Caltanissetta, skoro v sredini Sicilije, ko je udrla osem milj globoko v sovražno linijo z namenom, da preseče osiško linijo. Vzporedno z Amerikanci prodirajo kanadske čete proti Enna.

Amerikanci, Angleži in Kanadčani uspešno prodirajo proti severni Siciliji. Osmo angleška armada je že načela obrambo okrog Catanje, kateri se je že približala na tri milje.

V desetih dneh invazije so zavezniki okupirali že več kot eno tretjino Sicilije.

Ameriški general Patton, ki razbija po zapadni Siciliji, prodira zdaj direktno proti središču, da zabije zagodo med osiško linijo, ki se vleče preko Sicilije od vzhodnega do zapadnega obrežja.

Mesto Caltanissetta, ki so ga okupirali Amerikanci, je važno radi omrežja cest. Od tukaj do severnega obrežja Sicilije je samo 37 milj. To mesto leži nekako v sredini Sicilije in od tukaj vodijo ceste na vse kraje po otoku.

Zavezniki so zajeli do zdaj 35.000 osiških vojakov na Siciliji. To je nekako ena desetina vse osiške armade, nemške in italijanske. Od teh so jih dobili v roke Amerikanci 23.000. Italijanski se ne podajajo v posameznih skupinah, ampak v organiziranih enicah. V enem slučaju so Italijani ustrelili svojega nemškega poveljnika in se vdali Amerikancem.

Vlada je postavila ceno za žive prašiče

Washington. — Z namenom, da kontrolira trg s svinjino, je urad za kontrolo cen z odobrenjem živilskega administratorja, postavil maksimalno ceno živim prašičem. Cena bo \$14.75 za 100 funtov, čiška baza. Ta cena je nekoliko nižja kot je bila spomladi, pa nekoliko višja, kot je sedaj. Nova cena bo stopila v veljavo začetkom avgusta.

Od 15. avgusta naprej bo morala imeti tudi vsaka klavnica federalni dovoljenje. Farmarjem ne bo treba imeti tega dovoljenja, če bodo klali prašiče za domačo potrebo.

Posojilnica bo odprta ves dan v petek

St. Clair Savings & Loan Co. 6235 St. Clair Ave. naznanja, da bo začel ta petek odprta za poslovanje vsak petek od 9 zjutraj do osmih zvečer. To je v olajšanje delavcev, ki delajo čez dan.

Veselov pogreb

Pogreb pokojnega Frank Vesela bo v četrtek ob 8:15 iz železovega pogrebnega zavoda, 452 E. 152. St. v cerkev Marije Vnebovze na Holmes Ave. ob devetih, pod vodstvom Grdinovega pogrebnega zavoda.

Večno mesto Rim je okusilo bombe

Ako ne bodo cene padle, bo delavstvo vprašalo za večjo mezdo

Detroit, Mich. — William Green, predsednik Ameriške delavske federacije, je izjavil v tem mestu, da Amerika ni znala držati linijo proti inflaciji. Ako se cene živlom ne bodo znižale, ne bo imelo ameriško delavstvo drugega izhoda, kot da bo vprašalo za večjo mezdo, je izjavil Green.

Značilno je, da izjavil pred enim mesecem isto Philip Murray, predsednik CIO, da bo delavstvo za odstranitev vladne maksimalne plačilne lestvice, ki določa 15% zvišanje nad služnikom 1. januarja 1941, ako ne bodo cene živežu padle.

Organizacije v Ohio smejo sprejeti kandidata brez preiskave

Ohajska državna legislatura je sprejela 28. maja predlog, ki ga je pripravil senator Wm. M. Boyd, po katerem smejo bratske organizacije zavarovati kandidata za ne več kot \$2.000 smrtnine brez zdravniške preiskave.

Toda organizacija mora izkazati v smrtninskem skladu dovolj rezerve, kot jo predpisuje Ameriška lestvica umrljivosti in pokazati, da nosi rezerva najmanj 3 1/2% obresti.

Predlog je podpisal guverner Bricker 15. junija in stopi v veljavo v 90 dneh po tem datumu.

Jugoslovanski gerilci zavzeli Zvornik

London. (Reuter) — Glasom vesti, ki jih je prejel tukajšnji Jugoslovanski Informacijski Center, so zavzeli jugoslovanski patrioti na ozemlju vzhodne Bosne važno mesto Zvornik, ki leži ob reki Drini.

Gerilci so uplenili o priliki teh bojev ogromne količine vojnega materiala. Nemci so privedli rezerve na nasprotni breg reke Drine, hoteč tako preprečiti, da se ne bi razširili gerilski nemiri iz vzhodne Bosne v zahodno Srbijo.

Skupine patriotov so začele zdaj napadati v smeri proti zapadni Bosni, ter neposredno ogrožajo važne premostove v okraju Kokanj, ki leži ob glavni progi bosanske železnice med Sarajevom in Bosanskim Brodom.

Italijani pozdravljajo zavezniške rešitelje

Afrika, 19. jul. — Iz Sicilije prihajajo skoro neverjetna poročila, kako je narod ves srečen rad invazije zaveznikov. Ko je nek častnik čital ljudem proklamacijo generala Aleksandra, ki je bil imenovan vojaškim guvernerjem na Siciliji, da je namen zaveznikov streti fašizem, so ljudje dvignili častnika na rame in ga nosili okrog po mestu. Ljudje so vpili: "To je dan našega odrešenja."

Poročila pripovedujejo, kako narod sam trga fašistične znake in simbole. General Aleksander, novi guverner Sicilije, je ukazal razpustitev fašistične stranke in odpravo vseh fašističnih odredb in zakonov.

Ameriške zračne trdnjave so poletele nad Rim in bombardirale vojaške naprave; pred napadom so ameriški letalci metali letake v mesto.

Severna Afrika, 19. julija. — Danes je bilo prvič, da so ameriške zračne trdnjave težkih in srednjih bombnikov razbijale vojaške naprave po Rimu. S tem so zavezniški strahovito udarili v srce fašistične Italije potem, ko sta poslala Roosevelt in Churchill Italijanom svarilo, naj se umaknejo pravočasno iz vojne in si prihranijo razdejavanje.

Posebno trenirani letalci so bili izbrani za napad, ki so dobili instrukcije, naj ne zadevajo točk zgodovinskega in verskega značaja.

Ena izmed tarč je bila San Lorenzo železnica, ki leži štiri milje od Vatikana. To so bombardirale zračne trdnjave, dočim so Liberatorji vsipali bombe na kolodvor Littorio, ki služi največ tovornemu prometu.

Istočasno je pa na stotine lažjih bombnikov bombardiralo letališče Campino.

45 minut po prvem napadu so zračne trdnjave vsule drugo točo bomb na kolodvor San Lorenzo.

Letalci so imeli s seboj posebne zemljevide, na katerih so bili z rdečo tinto zaznamovani taki kraji, kot Vatikani, katedrala sv. Janeza in druge verske in zgodovinske točke, katere niso smeli letalci pod nobenim pogojem zadeti.

Preko Rima je bilo naenkrat čuti strahovite razstrelbe.

Na rimskih kolodvorih so se nahajale velike zaloge vojnih potrebščin. Od tukaj je bilo poslano tudi vojaštvo v Sicilijo, da ojačajo posadke na Siciliji.

Rimske železniške proge so za italijanske vojaške potrebščine še bolj važne kot so pa one v Neaplju, katere so zavezniški bombniki domala uničili. Glavne italijanske tovarne za letala in za popravila se nahajajo v Rimu.

Predno so ameriški letalci začeli vsipati bombe na Rim, so vrgli tisoče letakov, v katerih so zavezniški tolmačili Italijanom, z a k a j da so prisiljeni bombardirati Rim, zato, ker so fašisti koncentrirali v Rimu vojno masinerijo ter vozili nemške in svoje čete preko Rima.

"Iz tega vojnega stroja prihaja orožje, ki ubija naše vojake," je bilo pisano na letakih. V letakih so zavezniški svarili Italijanski narod, naj ne verjame fašistom, ki bodo po napadu zavpili, da so zavezniški bombardirali cerkve, šole in rezidence. Naj se gredo po napadu sami preprčati in videli bodo, da so bile bombardirane samo naprave, ki so v zvezi z vojno.

Zavezniški trdijo, da je bilo vrženih na Rim nad 700 ton bomb in da so bili nekateri kraji Rima v plamenih, kot so bili pred 1900 leti, ko je Nero zažgal Rim, da bi obdolžil kristjane požiga.

Zavezniški so se zavzeli, da ne bodo v Rimu bombardirali nobene verske ali zgodovinske naprave. Tozadevno je tudi predsednik Roosevelt zagotovil papeža Pija, da bombe ne bodo padale na Vatikan in ne na nobeno lastnino katoliške Cerkve po Italiji.

Američani so izvedli napad pri belem dnevu, ob 11:13 dopoldne (5:13 zjutraj ameriški

vojni čas). V Washingtonu je bil naznanjen ta napad, še predno so se letalci vrnili iz Rima. Radio iz Alžira je poročal ob dveh popoldne, da se vračajo ameriški bombniki z napada na bazo.

Rim je oddaljen samo 350 milj od letališč, s katerih napadajo zavezniški. Mussolini in njegovi fašisti so bili v vednem strahu, kdaj bodo začele deževati bombe na Rim, odkar je izgubil Sredozemlje.

Na tisoče Italijanov je pribežalo v Rim misleč, da bodo v tem mestu varni. Piloti, bombardirji in navigatorji so bili za ta napad izbrani izmed tisočev ameriških letalcev. Samo najbolj sposobne so odbrali in jih že več tednov trenirali po ekspertih, ki so živeli več let v Rimu in ki ga dobro poznajo. Letalci so pred poletom popolnoma poznali lego Rima in vsako važno poslopje tam. To je bilo potrebno, ker zavezniški dobro vedo, da bodo skušali fašisti in naciji izbrati ta napad in razglasiti po vsem svetu, da zavezniški rušijo verske naprave. Mussolini, ki je mislil, da zavezniški ne bodo upali bombardirati Rima, je tam zgradil močan vojni stroj.

Radio iz Rima je po napadu kričal v svet, da so bombe poškodovale neko baziliko izven Vatikana. Ta bazilika stoji več kot 1.000 jardov od kolodvora San Lorenzo, katerega so Američani napadli. Toda rimski radio ničesar ne omenja, da je padla kaka bomba na kolodvor.

Italijani priznajo težkoče operacij v Jugoslaviji

Naše Novine, češki vojaški dnevnik, piše v svoji številki od 8. junija:

"Rim je včeraj odkrito priznal velik poraz italijanskih zasedbenih čet v Jugoslaviji. Radio oddaja iz Rima je poročala o težkem porazu italijanske posadke v mestu Vradina, ki se je po 'junjski borbi' odločila, da se preda gerilec.

Da bi ta poraz svojim slušalcem razložil in opravičil, je rimski radio na dolgo in široko govoril o težkem značaju bojev v Jugoslaviji, Silvio Petruccio Petruccio priznava v svojem komentarju, da tu ne gre edinole za težkoče terena, temveč, da so boji proti jugoslovanskim gerilec tako strahotno trdega in srditega značaja, da jim ni primere v sedanosti.

Nad krompir

Odvetnik Leo Kushlan bo jutri popoldne zaprl svoj urad v SND in odšel na svojo farmo za par tednov okopavati krompir, kot sam trdi. Želimo mu vso srečo in pa zdrav povratek. Se reče, saj ne vemo, kdo se nam bolj smili: odvetnik ali krompir.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

AMERICAN HOME
SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER

JAMES DEBEVEC, Editor

HENDERSON 0628

1117 St. Clair Ave. Cleveland 3, Ohio.
Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:

Za Ameriko in Kanado na leto \$6.50. Za Cleveland po pošti, celo leto \$7.50.
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.50. Za Cleveland po pošti, pol leta \$4.00.
Za Ameriko in Kanado, četrt leta \$2.00. Za Cleveland po pošti četrt leta \$2.25.
Za Cleveland in Euclid, po razpisalnih: celo leto \$6.50, pol leta \$3.50.
Četrt leta \$2.00.
Posamezna številka, 3c

SUBSCRIPTION RATES:

United States and Canada \$6.50 per year. Cleveland by mail \$7.50 per year.
U. S. and Canada \$3.50 for 6 months. Cleveland by mail \$4.00 for 6 months.
U. S. and Canada \$2.00 for 3 months. Cleveland by mail \$2.25 for 3 months.
Cleveland and Euclid by carrier \$6.50 per year, \$3.50 for 6 months, \$2.00 for 3 months.
Single copies, 3c

Entered as second-class matter January 5th, 1939, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3d, 1879.

83

No. 169 Tue., July 20, 1943

Dohodki in stroški

Vsako bi moral biti sam svoj knjigovodja, da bi stalno zapisoval redne dohodke in stroške in ob koncu meseca izračunal, kje stoji, če mu je kaj ostalo, ali je šlo "glah za glih," ali pa so njegovi izdatki presežali dohodke. Toda navadno računamo tako; da plačamo vse redne izdatke in kar nam ostane v žepu, je čista bilanca našega premoženja.

Toda pogledjmo na splošno, kako stoji naša povprečna družina v tem vojnem času, ko se cene vsaki stvari tako poskočile, da se delavstvo že pripravljajo, da vpraša za višjo mezo vzpričo vedno večje druginje.

Od januarja 1941 so se cene življskim potrebščinam dvignile za 26.9 odstotkov, dočim je vlada dovolila samo 15% zvišanje od mezde, ki so jo delavci dobivali v januarju 1941.

Statistikarji v delavskem oddelku vlade so sestavili sledečo lestvico, ki kaže, kako so rasle življske potrebščine in v kakšnem položaju je povprečni mestni delavec.

V proračunu vsakega delavca so izdatki za živila največji. Delavec, ki je v letu 1941 zaslužil \$2,000, je dal za živila nekako \$500. Danes mora plačati za ista živila nekako \$750. Vlada je začela sicer pritiskati na zniževanje cen, ki so se med 15. majem in 15. junijem res znižale za okroglo 1 odstotek, toda pomniti je treba, da so se bile zvišale od maja 1942 za 17 odstotkov. Vlada res drži cene k tlom, vendar mora oseba, ki se mora preživljati na dohodkih, kot jih je imela leta 1941, plačati za vsako stvar več.

Povprečni delavec, ki bi rad kupil srednje dobro pohištvo, bo pronašel, da mora plačati za pohištvo v sprejemni sobi \$140, za kar je prej plačal le nekako \$100.

Povprečno plača vsak hišni gospodar zdaj nekako eno šestnastinko več za kurjavo in razsvetljavo. Za obleko, ki jo je dobil leta 1941 za \$30, mora zdaj plačati \$40. Za čevlje plača približno eno tretjino več, srajce že težko dobi izpod \$1.50, razen na razprodajah. Njegova žena plača zdaj za obleko \$9, za katero je prej plačala \$6.

Delavec, ki je zaslužil leta 1941 \$2,000, je plačal v tistem letu za prevoznino, za zdravila, perilo in druge osebne potrebščine nekako \$450 na leto. Danes mora odšteti za iste stvari \$575.

Edino, kar ni bilo delavcu podraženo, je najemnina, ki jo je vlada postavila na višino 1. julija 1941.

Te številke kažejo, da je mestni delavec, ki ima povprečno zmerne dohodke, zelo prizadet radi višjih cen.

Kako je pa z mezdo poprej in sedaj?

Tovarniški delavec, ki je leta 1940 zaslužil \$1,500 na leto, dobi zdaj nekako \$2,500. Ker več zasluži, mora tudi več plačati za življske potrebščine, torej ni dosti na boljšem. Že v novembru lanskega leta so se cene življskim potrebščinam hitreje višale, kot se je pa višal njegov zaslužek. V aprilu je bila mezda nekoliko zvišana, toda cene živilom so še bolj poskočile.

Kot rečeno, vlada se trudi, da bi obdržala cene potrebščinam, zlasti pa živilom na sedanji višini. En pripomoček ima vlada s tem, da daje denarno odškodnino producentom živil. Kongres je bil sprva proti temu, toda predsednik Roosevelt je vztrajal in kongres se je vdal ter dovolil vladi, da do januarja prihodnjega leta plačuje gori omenjeno denarno odškodnino.

Ako se vladi ne bo posrečilo preprečiti zvišanje cen, zlasti živilom, bo delavec zahteval večjo mezdo. To bo potem zvišalo cene produkciji, kar bo zopet ena pot k inflaciji.

Predsednik Roosevelt je ukazal, da morajo ostati plače in mezde na sedanji višini. To se bo pa zgodilo le v slučaju, ako se cene življskim potrebščinam ne bodo več dvignile. Predsednik pravi, da se ne bodo. Bomo videli, ako bo urad za kontrolo cen obvladal to nalogo, ki mu jo je dal predsednik.

Ta problem danes še ni ušel vladi iz rok in razni znaki kažejo, da stvar izgleda precej dobro. Ker je nevarnost podmornic precej zmanjšana, dovajajo ladje v deželo več kave, sladkorja in banan. Ako bo cena koruzi zvišana, bo prišlo več klavne živine na trg, ker jo bodo farmarji raje prodali, kot pa krmili z drago koruzo. V skrajnem slučaju uvažamo lahko tudi nekaj pšenice iz Kanade. Iz Avstralije bi dobili žito in meso. To vse bi preprečilo višje cene, ker bi bilo več živil na trgu.

Vlada bo morala, ako hoče preprečiti inflacijo dovesti še večje znižanje cen živilom, ki so v primeri z drugimi stvarmi poskočile za najmanj 50 odstotkov od predvojnih cen. Nekateri svetujejo, naj bi vlada prisilila živinorejca, da bi zmanjšal število glav, to je, da bi jih več poslal v klavnico. Toda vprašanje je, ako bi ta živina naenkrat poplavila klavnice, ali bi imele te dovolj pripomočkov na razpolago za vso to živino.

TO IN ONO

Nemški naciji trdijo in menda tudi verjamejo, da ima Hitler v sebi dvojno osebnost. Zaveznikom bo to delalo nekaj preglavice, ker bo treba postaviti dvojne vislice.

BESEDA IZ NARODA

SZZ romanje v Lemont

Mnogi že gotovo veste, da se vrši letni "Zvezin dan" in romanje k Mariji Pomagaj na ameriške Brezje v Lemont, Illinois prihodnje nedeljo 25. julija, 1943. Slovenska ženska zveza vabi vse članice in prijateljke, da posetijo to romanje, ako vam je le mogoče dobiti potovalne udobnosti. Letos seveda, ni iste prilike, kakor je bilo druga leta, ko je bilo na vse strani vsega dovolj na razpolago, toda dobijo se še pota za tiste, ki bi radi šli.

V prvem oziru je sreča, da je bila izbrana nedelja, ki ni blizu ameriških postavnih praznikov, ker takrat je res veliko potnikov, ampak za to nedeljo so mi pa povedali pri družbah, kjer sem se informirala zaradi rezervacij, da nam lahko postrežejo.

Predzadnji teden je bilo že v tem listu objavljeno, da naj se tisti, ki se zanimajo, obrnejo do mene za pojasnila. Dobila sem mnogo obiskov in tudi telefoničnih klicev in kot se mi je dalo razumeti, je večina za potovanje na avtobusih. Tudi cena je najbolj zmerna. Tako se je na željo večine tistih, ki so klicali, določilo, da se dobi Greyhound bus, kjer nam nudijo sledeče pogoje:

Cena vožnji iz Clevelanda v Lemont in nazaj (round trip) je \$11.50. Ta listek je dober za 60 dni in to pomeni, da nazaj lahko potujete, kadar vas je volja. Ne bo potreba potovati vsi obenem času tja ali nazaj.

Iz Cleveland se lahko odpelje te v soboto večer in ste v Lemont lahko ob času za mašo dopoldne. Za procesijo se bomo pa začeli zbirati pred semeniščem ob desetih dopoldne in procesija se začne pomikati ob pol enajstih proti votlini Lurške Gospe, kjer bo na prostem darovana sveta maša ob enajstih. Za vsakega romarja je to ena najbolj srečnih in v srce segajočih priložnosti, namreč moliti in peti v procesiji, katero vodi po navadi častiti pater Aleksander Urankar s svetim Rešnjim Telesom v spremstvu drugih patrov in semeniščnikov. Po sveti maši se bo pa lahko dobilo stvari za žejne in lačne na lepem pikniškem prostoru, za kar so na delu pridne članice Slovenske ženske zveze od podružnic št. 2 iz Chicaga in št. 20 iz Jolietia.

In nato se pa vrši lep program, petje, nastop kadetk, itd. ter prosta zabava in vsak lahko povasuje s svojimi znanci in prijatelji, katere vidi bolj pogostoma.

Naj pojasnim še nekoliko glede potovanja na vlaku. Tisti, ki bi se rajši peljali z vlakom, to lahko storite, ampak iz Chicaga je itak priporočljivo, da se pelje v Lemont z busom, ki ustavi tik pred samostanom sester in semeniščem. Vožnja na vlaku je približno \$4.00 več kot pa na busu, to je po New York Central, in na Nickel Plate je razlika okrog \$2.00.

Zdaj pa najbolj važna točka: Kdor želi potovati na busu, tisti naj prinese denar za listek na moj dom najkasneje do 21. julija, to je v sredo. Do takrat moram imeti ves denar na rokah za tiste, ki se bodo skupaj vozili. Pomnite, da sedaj niso časi kot prejšnja leta, ampak se mora vse preskrbeti nekaj dni pred odhodom. Torej je absolutno potrebno, da imate listek plačan do 21. julija. Vsa ta stvar mi da precej dela, ampak vse to rada storim, ker vem, da nekdo mora, toda kar lepo prosim od vaše strani je to, da sodelujete v kolikor vam je mogoče, pa bo za vse šlo po redu naprej. Z najlepšimi pozdravi,

Albina Novak, 1135 E. 71st St., Telephone HE-1572.

Za pomoč stari domovini

Če je tako, kot pišejo dnevni časopisi o trpljenju v domovini, potem naj se to tudi tu med nami vzame za resno in za podporo vredno. Če nam je domovina res toliko v kolikor bi nam morala biti, pri srcu, potem je klic na pomoč umesten, posebno klic, ki se glasi za "TAKOJSNO POMOČ," za katero so se zavzele slovenske župnije, ki so v povežani skupščini z organizacijo ameriških škofov, kateri že dalj časa delijo podporo povsod v Evropi, kjer se godijo krivice narodom. Pod njih akcijo ali njim pridruženo, so se slovenski župniki v imenu svojih župnij tudi tukaj zavzeli in sicer za določen sklad \$10,000.00, ki naj bi se začel v domovini takoj deliti, kakor hitro dospe tje poročilo, da se tukaj zbira omenjeni sklad.

Vse to je bilo storjeno na podlagi tega, kar se je v ta namen po isti poti že poprej pomagalo našim doma z darovi in duhovnikom s sv. mašami.

Torej, stvar je važna in stvar je resna, pomoč lahko mogoče takoj, kdor hoče razumeti in res kaj storiti, naj to stori.

Nikakor pa za tako trpljenje in za tako velikansko delo usmiljenja ne smemo samo z malim darčkom odpraviti. Pomislimo na dejstvo, da jim s tem prihitimo takoj na pomoč, ko je sila najhujša in ko grozi mnogim smrti, za brezpomembne prestopke, ali pa radi pomanjkanja, ki se gode po jetništvih in drugod preganjenih in izgnanih družin.

Naša akcija je podobna akciji Rdečega križa. Tu se ne vpraša: komu naj se pomaga, pomagaj naj se tam, kjer je sila največja in potreba najhujša.

Vse to bi nam moralo odpreti oči in srce, da bi naš mali določeni sklad hitreje dosegel svoj cilj.

Res je to, da smo katoličanje s tem pričeli že pozno, toda, boljše pozno kot pa nobenkrat. In, ker bo trpljenje naroda še in še nadalje vstrajalo, kar ni nobenega dvoma, mogoče še hujše, kakor se lahko pričakuje, za to je zelo važno, da se zamislimo v to stvar, za to in tako hitro podporo, za katero smo v nekaj tednih že zložili nad 4,500 dolarjev. Še toliko je treba da bo obljuba izpolnjena.

Hitra in takojšnja pomoč velja za dvakrat, velja desetkrat toliko, kakor pomoč v manjši potrebi. Uverjen sem, da se ne motimo, če mislimo, da je pomoč tam sedaj vse kaj drugega, kakor bo, na primer, potem, ko bo vojna končana. V spomin si lahko pokličemo čase minule vojne in skladov, zaboje ki so bili poslani z blagom in živili, so otireli solze. Sklad pa, ki se je odlašal poslati ob času v pomoč, ni bil nikoli ves razdeljen, niti v dvajsetih letih.

Akcija slovenskih župnij pa, v kolikor je v teh časih in razmerah težko poslati v domovino pomoč, je pa v kljub temu bil dober rezultat že prvimi poskusi potom tedenc za sv. maše in darila za druge potrebne doma. Vse to se je doseglo potom posredovanja cerkvenih dostojanstvenikov-škofov, s katerim namenom se to sedaj nadaljuje za ta sklad, da bi zopet dobili takojšnja pomoč.

To je, kar je sedaj nujno, za kar naj bi vsak nekaj storil. Ako bo deset tisoč dolarjev tam izplačanih, bo pomenilo tam stotisoče in to je veliko delo usmiljenja.

Za to se gre sedaj brez vsake druge okolnosti. Ne da bi se računalo na to, da se ta sklad deli potem, ta sklad se že deli, če so dospela v domovino poročila ali naročila uradno iz zve-

ze slovenskih župnij, v katerih poročilih je rečeno: "Takoj naj se začne deliti podpora, deset tisoč bomo zbrali za revne doma!"

Kdor to razume, naj stori kar more in stori kmalu. S tem bomo kot narod pokazali, da nam je za pomoč in za nič drugega. Tu ne more biti nobenih izgovorov, to so dejstva za potrebno in takojšnja podporo.

Kateri razumejo ta načrt in program tudi zanj prispevajo. V poročilih darovalcev smo brali, da so nekatere osebe dejansko pokazale, da se za take namene ne more odpraviti samo z par dolarji in niti ne z enkratnim darom. Za take potrebe svojih v domovini je treba poseči globoko in ne samo enkrat. Čestiti gospod Rev. Milan Slaje, ki je obenem tudi predsednik Zveze slovenskih župnij, nam je z vzgledom pokazal pravi način, kako da je treba za to prepotrebno stvar vstrajati. Prvo je omenjeni g. predsednik z drugimi duhovniki priložil lep delež, kjer se je zbralo na seji za začetek \$52, istočasno je obljubil, da bo mesečno podpiral z deset dolarji vsak mesec, to tudi izvršuje redno. Dalje je med tem časom podaril še cel stotak, (\$100.00). Kdor pozna tega navdušenega g. župnika, ta bo rad priznal, da je on zelo previden duhovnik, ki ima pogled v stvari bodočnosti in zna razsojati tudi sedanje razmere in odnose naših dolžnosti do domovine v dnevih kakor so sedaj.

Pamet nas uči, da če je potrebno in previdno za enega, je nič manj potrebno za nas druge, da se zavzamemo za takojšnja pomoč. Pa ne mislite, da ima Rev. Slaje kot župnik finančnega ministra, od rednega zaslužka mora odtrgati.

Ni samo predsednik zveze slovenskih župnij tisti, ki je poklonil večji dar in obljubil mesečno podpirati z desetstotkom, dokler bo vojna trajala, so še drugi, ki so poklonili večje darove in jih bodo še poklanjali. Redna pomoč mesečno je nekaj najbolj hvale vrednega in dokaz dobre volje ter velike potrebe za one, za brate doma. Posnemalcev je treba! Novih dobrotnikov pričakujemo! Rednih podpornikov je potreba, dokler bo vojna obstajala, kajti, toliko časa se bo preživljala kri in solze v naši Sloveniji in drugod po Jugoslaviji. Ti so, ki nas kličejo v podporne vrste!

Anton Grdina, blagajnik.

Naše zračne sile so se izkazale

Napisal Peter Lipa

Washington, junija, (ONA) — Vincent Sheean, znani poročevalec, ki je zdaj lieutenant v armadi Zedinjenih držav, piše, da je imela zračna armada severozahodne Afrike, ki je pomagala pregnati sovražnika iz Severne Afrike ven, mnogo sijajnih uspehov. V mnogih pogledih so te zračne sile nekaj čisto novega.

Ze dejstvo, da je ta vojaška sila sestavljena iz Britancev in Amerikancev, je nova poteza; tako v svojem sedanjem zmagovalstvu kot v težkočah preteklosti, je razvila ta zračna sila v vrstah svoje visoke komande veliko število čudovitih talentov.

Oprema, katere se poslužujejo, je ista kot povsod drugod, na vseh drugih bojiščih — dobra letala, katera krmarijo mladi Amerikanci. Lahko rečemo, da so to najbolj mladi ljudje, boljše ne najdeš nikjer. Naša letala so se izvršno izkazala, naša ideja bombardiranja podnevu s preciznostjo je bila popolnoma upravičena, tako da se ta zračna sila z največjim zaupanjem podaja v bodočnost — pa naj pride kar hoče.

Dvoje letal, ki prej v Evropi nista mogli pokazati svojih vlin, B-17 leteca trdnjava in P-38 blisk, sta do počitnice izpolnili vse kar smo od njiju pričakovali; nobeno od naših letal nam ni delalo težav, pod pogojem, da smo ga pravilno uporabljali.

Sheean pravi, da je ena najbolj značilnih potez te zračne armade velika strategična nadarjenost častnikov, ki niso nič več nego "dobri stari piloti." Podpolkovnik Philip Cochran je to dejstvo razložil takole:

"Moje mnenje je, da je vsa skrivnost njihovih uspehov v tem, da so v neposrednih in ozihih stikih z letalom samim in z moštvom, ki jih krmari. Vse svoje življenje so se učili, kako potrebno je skupno delo in so zdaj prežeti tega letalcem tako potrebna načela.

"V zračnih silah je čisto običajno, da general vpraša področnika za svet in nikakor ni neobičajno, da se general po tem nasvetu tudi ravna. Piloti skupnost je morda ona vez, ki podpira to prijateljstvo, bistvo skupnega dela v zračnih silah.

"Naši generali so vsi zrasli na sedežu letala in so radi tega vedno pripravljani, da poslušajo mnenje letalca, ki mora izvršiti polet. Zračne operacije pozimi so jih prepričale o tem, da je stari koncept nadzorovanja letalstva s tal oviral polet in najprimernejše izkoriščanje tega orožja.

"Naši zračni generali pa so pokazali vsakokrat, kadar so imeli priložnost, da znajo strategično misliti, ter izdelati načrte in praktično izvesti najširše strategične operacije. Od majhnih začetkov pozimi so razvili z neprestanim vežbanjem in na podlagi svojih izkušenj, neizmerno silo te neodvisne armade, naše zračne armade v severozahodni Afriki."

V tej zračni sili severozahodne Afrike se nahajajo vsi oddelki naše bivše 12. zračne sile, nekaj britanskih in nekaj francoskih lovskih in bombarderskih edinic. V pogledu bojnih edinic je ta zračna sila pretežno ameriška. Udarni del obsega dve komandi in sicer po imenu strategično zračno silo in taktično zračno silo.

Strategično zračno silo je prevzel kot poveljnik Major General James H. Doolittle; v njej se nahajajo vse edince težkih bombarderskih skupin. Poleg tega pa ima tudi več skupin lovcev, katerih naloga je, da spremljajo bombarderje na njihovih poletih.

Poveljnik taktične zračne sile je Air Marshall Sir Arthur Coningham, ki razpolaga s skupinami lovcev-bombarderjev in z nekoliko skupinami lažjih bombnih letal. Te zračne sile so pripravljene za boj proti sovražniku v bližini, in sicer za uničevanje strategičnih ciljev — kakor pretrganje njegovih prometnih zvez in uničevanje zalog in oskrbe. Nadaljnja naloga za te letalske skupine je zaščita operacij pehote, katere bi mogle sovražne zračne sile nadlegovati. Poletne narekuje torej koordinirana strategija v najširšem smislu, obsegajoča skupno sliko bojišča v zraku in na tleh — zahteve posameznih točk ali sektorjev so manj upoštevane.

Podpolkovnik Cochran pravi: "Moglo bi se reči, da izvira ves novi koncept zračne podpore v bitki iz dejstva, da letalski piloti vidijo mnogo bolj daleč v zaledje sovražnikove fronte kot katerikoli opazovalec, ki je prikovan na tla. Tako na primer, se more dogoditi, da opazovalec na tleh zahteva, da letalci uničijo baterijo, ki zadržuje prodiranje oklopnih vozil preko gorskega prelaza. Toda, ko pridejo letala na lice mesta, v cilju, da poskusijo izvesti to

uničenje, vidijo da se nahaja 20 milj zadaj v zaledju taborišče zalog, municijskih skladišč in popravilnic sovražnih edinic. V tem slučaju bo letalec seveda raje šel uničiti ono, kar misli da je bolj bistveno za celotno bojišče.

"To so osnovni problemi tega vprašanja. Ko se premeta to načelo akcije v boju majhnih edinic do večjih in potem do največjih, preidejo v koncepti akcije na armadi, potem na celotna bojišča, končno na ves razvoj vojne."

Zračne sile severozahodne Afrike so tudi zaščita tamšnjih pristanišč, in sicer na podlagi posebne obalne zračne sile, straži in patrolira nad vodnimi cestami naših konvojev. Zadnja novost je poseben oddelek za banja, ki sprejme v svojo sestavo nove oddelke, ki pridejo Amerike in jim na licu mesta da potrebno priliko, da se izvedejo v okolicih tega bojišča. Celokupna zgradba zračnih sil pa drži na konci takozvani "Service Command," ki gradi letališča, vzdržuje in zida skladišča, skrbi za vzdrževanje letal — poleg tega izvršuje ogromno nalogo oskrbovanja modernih zračne armade z zadostnimi količinami bomb, bencina, obleke in opreme, municije in vse drugega.

Hrvaški kvizlingi začeli propagando za številne rodine

Zvesto sledeč nacističnim čelom, ki zahtevajo bolj ali manj priredil kvizlingi režim v Hrvaškem nedavno v vsej ozemlju proslavo tedna mrtvih in otroka. 25 mater je izbranih za banket, ki je prirejen v Zagrebu — večina od njih ima najmanj 10 otrok. Radio Rakovnica je trdil, da Take ki oddaji, katero je prejel OWI, da je teh 25 mater imelo skupaj 350 otrok. Vlada uradniki so v bombastičnih govorih v teku tega tedna poudarili, da so hrvaške žene, naj rade zavi več otrok in so jim dale za vzgled onih 25 mater, ki re so nabrali za to priliko, da so vzgled kateremu bi morale slediti vse druge matere.

Ameriškim vojakom in marjem je strogo zabranjeno, da morajo biti kar najbolj pripravljeni z Angliji, kadar so na angloameriški otočju. Zdaj, pravijo, smo v zvezi in se borimo za osvoboditev, zato je treba gledati na to, da smo kolikor najbolj jasni tudi s civilisti, vsaj do, če je vojska.

To si je posebno vzel k srcu, ki nek ameriški mornar, ki je bil na tleh, da bo za vso ameriško mornarico vseh stvari v rokah nekaj napravil, da bo naša mornarica v obeh Angležev, posredno pa še v lepih očeh Angležev, pisana kot najbolj galantna in kavalirska izmed vseh mornar na svetu.

Nekoč je prosil za dopust in je odpeljal v London. Najprej je stopil v salun, da je dobil potrebno korajžo, potem je šel v cvetličarju in tam pokupil vrtnice, kar jih je imel v žepu v zalogi. Poln naročaj jih je nesel ven in šel z njimi na tla dveh najbolj prometnih ulic, kjer jih je postavil. Potem je pa prišel mimo, z elegantnim nošom podaril eno vrtnico. Kmalu se je raznesel po donu glas med angleškim ljudstvom, da takih lepih fantov, kot so ameriški, jih ni in jih je vse zastoj.

JUNAKINJA IZ ŠTAJRA

PREVEL DR. JOS. JERSE

Vrišč je šinil po dvorani, tresoče pesti zapirajo žvenketajoča okna, samo okno, ob katerem je stal sodnik, je ostalo odprto. Sodnik se je nekoliko ven nagil in je s pekočimi, krvavoobrobljenimi očmi bulil doli na mestni trg. Glej! Nekaj prihaja kakor Mozesov ognjeni steber: v velikih oblakih se iz žerjavnic dviga dim in se vali skoraj čez strehe, v dimu pa kakor strahovi prihajajo trije možje čez trg, ki se je na mah izpraznil. Luc je na drogu nesel nekaj zlatega, ki je bilo podobno mali zastavici. Pred njim sta stopala Himmelberger in lekarnar Kenistofer in sta vihtela žerjavnici, za njima je stopalo nekaj drugih mož, ki so nosili z žerjavico napolnjene lonce, iz katerih so se tudi kadili oblaki dima.

Nedaleč proč od mestne hiše so prvi trije obstali. Himmelberger je, da bi ojačil glas, dejal roke k ustom in je zavpil proti mestni hiši:

"Povejte sodniku —"

Z okna je nazaj zaklical sodnik: "Tukaj je!"

Možje doli v dimu so nekaj po tistem med seboj pošepetali, nato je Himmelberger nanovo zavpil z orjaškim glasom: "Častivredni! Prav tako je, kakor je rekel menih! Izkopali smo grob, zgoraj je ležala burza! pod njo meniški plašč! tega smo sežgali, sedaj bomo sežgali še burzo pred mestnimi vrati! videli smo tudi eno mrličevo roko, ki je bila vsa črna, ljudje božji, nihče naj se ne zgane iz hiši!" je vedno krepkeje kričal, kakor so nekdanj kričali v Egiptu: Pasah, pasah, ko je prihajal angel morije. Nato se je obrnil obok, Jehovin obok in se je vlekel nazaj proti mestnim vratom, in izginili so tudi možje s svojim čudnim paladijem.

Hendel je opotekaje se stopil nazaj od okna, "Menih je govoril resnico," je rekel z ubitim, steklenim glasom. "Toda ni bilo treba, izkopati paramentov."

Medtem je hrušč in trušč, ki se je prej slišal na desni v daljavi, prihajal vedno bližje. Pa to ni bil grd, surov vrišč upornih in požigavskih tolpe, marveč mogočno in silno, pa vendar umerjeno enoglasno valovanje in bučanje, kakor v plimi morje čez bregove udarja in se zopet umika, kot mu veli božja postava. — Valovanje in bučanje pa je prihajalo iz Štajerdorfa, postajalo je od minute do minute krepkejšo in silnejše, sedaj že kipi proti nebu liki votlo grmenje, obenem pa se je ob vhodu v ožino prikazal križ, ki je visoko plaval v zraku. Križ je nosil možki v kuti, menih Albert; z velikimi koraki je korakal kakor vojskovodja, ki stopa pred svojo vojsko, kakor je nekdanj stopal Jezus pred izraelsko vojsko, ki jo je vodil proti poganskemu mestu Jeriho. Za njim se je pomikala vojska, po štirje možje v eni vrsti, vsi razoglavi, niti ene ženske ni bilo med njimi, iz njih grl pa je neprestano v čudni melodiji prihajal bojniklic: "Blagoslovljen je sad tvojega telesa, Jezus, ki te je, Devica, v nebesa vzel." Daleč zadaj je bilo v zraku videti prihajati krsto, okoli katere je vihral pajčolan.

Ko se je pri vhodu v ožino prikazala armada molivcev, silna kakor razvrstena vojna truma, in je žugajoče bučanje katoliških molitev iz tisoč moških grl prigrmel v posvetovalnico, je nekdo ves bled in od strahu

koprneč zaklical:

"O Bog, koliko ljudi, kakor listja in trave! In Albert je vmes, Štefano prinašajo v krsti, sedaj se nas Bog usmili!"

Hendel je opazujoč naprej nagnil svojo divjo, osivelo glavo in je poskušajoč se smejeti vprašal: "Odkod prihaja ta sodrga? Je-li toliko papežnikov v Štajerdorfu?"

In odgovoril mu je Tan: "Častivredni gospod, ves Štajer prihaja."

Prestrašeni so vsi zrl ven na strašno vojsko in jih je bilo groza krste, ki je prihajala. Morilec je sklenil roke in je v mrtvaški tišini, ki je zavladovala v dvorani, s tresočimi se ustnami jel jecljati kalvinsko molitev. Toda kaj pomaga, vse je prazno in ničevno, srdito je nanj gledal Jezus s križa, ki ga je žugajoč dvigal črni menih. . . Ko je v tej grozni sili iskal besede, le ene besede, ki bi jo v tej najtežji uri, ko mu obremenjuje srce ogromno breme krvave krivde, mogel zaklicati, ne da bi ga preklel pravični Bog, mu tiho in otožno, vendar jasno prizveni na uho glas uboge Štefke, govorila je ono molitev, ki jo je nekoč pod vislami naprej molila umirajočemu Zelerju: "Oče, odpusti nam našo krivdo . . . Jezus, bodi moj Jezus — moj Rešenik . . . Gospod, naj se zgodi tvoja volja."

Kakor nekdanj nesrečni Zeler, ki je trpel po nedolžnem, je sedaj Henrik Hendel, morilec, z od vročice opaljenimi, bledimi ustnami molil te prošnje molitve — in nič več se ni srdil nad njim Zveličar, temveč je nagnil svojo s trnjem ovenčano glavo in je poslušal njegovo molitev.

In sedaj je prišla krsta. Henrik je onemoglo, bolesto vzkliknil. Nosili so jo štirje orjaški možje, visoko je plaval v zraku nad črno množico, — pajčolan je plapolal, krsta je bila odprta. Solnce je sijalo na snežnobeli obraz, ki ga je venčal cvetlični venec, in na dekliške prsi, na katerih so počivale voščene roke in so držale šopek svežih cvetlic. Ta bela lilija je bila Štefana, najnedolžnejše dekle v Štajru, pobožno srce pod šopkom pa je bilo prebodoeno od morilnega jekla.

Vedno bližje je plavala krsta, liki skrinja zaveze, okoli nje pa so vršele molitve vsega mesta, onega mesta, ki ga je Štefana, mučenica, pomagala obvarovati kuge.

Henrik je kakor križancu glava omahnila na prsi, s pestjo se je tolkel po prsih in je v nomer zdihoval: "Odpusti nam naše dolge, Jezus, Jezus, bodi moj Jezus!"

Sodnik je s spačenimi ustnami rekel: "Je li treba tega blišča in sijaja? Ako mislijo na ta način kaj izsiliti iz mene, se zelo motijo." Toda oči si je zasenčil z roko, ne more gledati deklice v krsti, kakor knez teme ne more videti one, ki je kačič strla glavo. . . Hendel ve, iz krste, iz katere se nedolžna kričadi proti nebu, prihaja strela, ki ga bo zdrobila, lilijeva roka mrtve Štefane in ona črna kužna roka ga bosta s prestola moči pahnili v srāmoto in nizkost — in bosta strmoglavili njegovega otroka v jamo razbojnikov.

Vsi osupli so nemo zrl svetovalci na velikansko množico ljudstva in na krsto, Hendel pa se je ojunčil in je dal od sebe glas: "Gotovo, vrl čin je doprineslo dekle, nič ne rečem, toda, prijatelji moji, li jaz nisem nič storil za njih mesto, sedaj pa

gredo z vojsko zoper mene?"

Svetovalec je zaklical sodniku: "To je vse res in je prav lepo, toda sedaj ni čas za to, vsi skupaj vas nujno prosimo, da že vendar enkrat izrečete sodbo nad tem človekom, če nečete, da vsi umrjemo."

Hendel je odvrnil s hripavim glasom: "Sem morda rekel, da mu bom prizanesel?" Obenem je stari stotnik Gifin pritoptotal k morilecu, s srditim obrazom zakrivajoč svoje razburjenje, mu je položil roko na ramo in mu je rekel: "Henrik Hendel, ki si s svojim hudodelstvom zapravil stotniško čast, orožje si že odložil, sedaj sleči svoj stotniški plašč s pante-rjevimi znaki! Iz pogumnega, velikodušnega stotnika si postal zahrbtni morilec, zato brez odloga odloži častno obleko, v kateri ne smeš umreti."

Spodaj je obstala množica. Krsta, okoli katere je vihral pajčolan, se je ravno pred mestno hišo dvignila na ramah štirih velikanov, in vseh oči v dvorani so lahko videle pobožni, potrpežljivi, blede, otroški obraz, ki je počival na blazini. Spričo mučenice, ki mu je plaval pred pekočimi očmi, se je Henrik vdal v zadnjo srāmoto. Molče je slekel stotniški jopič, ki ga je ponosno in častno nosil. Skozi obveze je udarila kri, in na srčni strani je na beli srajci stala rdeča, krvava zvezda. Gifin ga je vprašal: "Kdo te je ranil?" In sramežljivo je priznal, da se je hotel soditi sam.

Nato ga je Gifin prijel za roko in je zaklical: "Gospod štajerski sodnik, ta-le mož, ki je izvršil umor, je izključen iz štajerskega vojaškega zbora, izročam ga vaši pravici." Strelci, ki so stali na Henrikovi desnici in levi, so skrivali svoja obličja, eden z rokavom, drugi z rokami, tako jim je bilo hudo za svojega vodnika, ki ga je nekdanj častil ves Štajer, sedaj pa je ob vsi čast. Sodnik je zagrebel svoje zobe v modre ustnice, pred očmi se mu je omajala in ginevala dvorana. . . Oj, kako krasan je nedavno stal ta njegov sin v sijaju svojega orožja in svojega dostojanstva pred cesarjem v oni uri, ko ga je zastrupil oče in izdal. . . Sedaj stoji pred njim, od vsega sveta zavržen in razgaljen, kakor bi pričakoval smrtnega udarca.

Spričo mladega, onečastčenega junaka so si nekateri starejši svetovalci v dvorani brisali oči, toda v smehljajočem miru je zunaj izpod cvetličnega venca zrl proti nebu voščeni obraz dekvice Štefane. V življenju bi nikdar ne bila dopustila, toda mrtva mora vsled božje previdnosti privoliti, da na njeno nedolžno kri pride tako mukepolno maščevanje. . .

Medtem je spodaj pred krsto izginil križ, in del križarske vojske se je začel pomikati proti mestni hiši. Komaj je eden izmed svetovalcev prestrašen to zaspeetal svojemu sosedu, so že zunaj pred dvorano odmevali koraki in je bilo slišati govorjenje. Gifin je prijel za meč, postavil se na desno sodnega stola in je zavpil strelcem, naj pripravijo puške, ker se je bal, da bi katoličani ne napadli sodnika. Toda njegov strah je bil prazen, ker se je nekaj trenutkov pozneje v dvorani s križem prikazal le menih Albert, ki mu je sledilo do trideset mož, ti pa niso imeli v ro-

kah orožja, temveč samo rožne vence.

Hendel je motril prišlece in je rekel s trudnim, težkim glasom: "Kaj je zopet? Kaj hočete še, ljudje, od mene?"

Menih je odvrnil: "Nesemo truplo Štefane na določeni prostor, da ga položimo na mrtvaški oder, vnovič prosimo, gospod, dajte nam ključ od kapelice sv. Marjete."

In Ferdinand Luc, ranocelnik, Janezov brat, je rekel:

"Vsemu mestu je sedaj prav dobro znano, kako velike reči je Štefana, ki jo je umoril vaš sin, storila za Štajer, in mi vas vprašamo, gospod, kakšno kazeno bo prejelo to hudodelstvo, ki iz Štajra vpije do neba?"

Hendel je od drugega do drugega streljal z divjimi, ognjenimi pogledi. Še sedi na prestolu, še ga obdajajo znamenja njegove moči, vendar pa je strmoglavljeno njegovo veličanstvo, njegove postave so nič in zopet nič. Toda kljub te-

mu hoče vsaj na videz še gospodovati Štajru, ki ga mora ubogati.

"Saj sem vam že rekel, da je zidovje slabo in da kapela ostane zaprta, in pri tem ostane. Udarite na kapelo, udrite vrata; saj vem, da prihajate z nasiljem, čeprav sedaj molijo vašša usta. Ključev nikdar ne boste dobili od mene; še danes čujem nad življenjem svojih meščanov, kar sem vršil vsikdar, akoravno nisem nobenega kužnega bolnika pokopal z lastnimi rokami."

Albert je zamajal z glavo in je napol glasno rekel enemu izmed spremljevalcev: "Noče. Torej bomo krsto postavili na pokopališče. Gosposka je gosposka. Ostanite mlrni in nikar se ne prenačgite."

Medtem je Hendel z roko kazaje na svojega sina rekel Ferdinandu Lucu:

(Dalje prihodnjič)

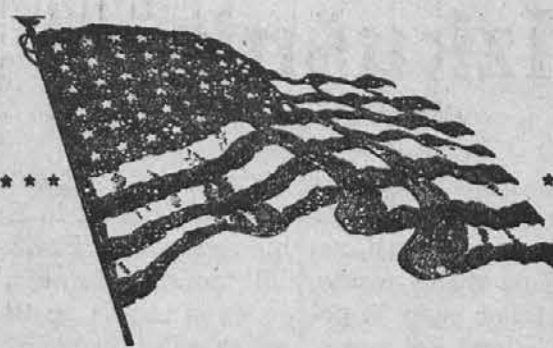
Kupujte vojne znamke!

Elmer Moody je sedaj častniški kandidat v protizračni artiljerijski šoli v Camp Davis, N. C. je videl že precej bitk. Udeležil se je zračnega napada na Francijo z angleškimi letalci leta 1941 kot letalski topničar. Prej je bil advokat v Pasadena, Calif.

Na sliki vidimo ranjenega ameriškega marina Albert Cook-a iz Des Moines, Ia., ki se zdravi v bolnišnici na Novi Zelandiji, si krajša čas s tem, da barva razne predmete izrezljane iz lesa, kot nam kaže slika.

In Loyal Support

of our fighting men. we have pledged ourselves to remind every American to buy more War Stamps & Bonds • Now

V PETEK VES DAN ODPRTO

Cenjenemu občinstvu naznanjamo, da bomo imeli naš začenši v petek 23. julija in potem do nadaljnjega petek

ODPRTO OD 9 ZJUTRAJ DO 8 ZVEČER

ST. CLAIR SAVINGS & LOAN CO.
6235 St. Clair Avenue

Najboljšo Garancijo Zavarovalnine Jam Vam in Vašim Otrokom

KRANJSKO-SLOVENSKA KATOLIŠKA JEDNOTA

Najstarejša slovenska podporna organizacija v Ameriki . . . Posluje že 50. leto

Članstvo 38,200 Premoženje \$5,000,000

Solventnost K. S. K. Jednote znaša 127.24%

Če hočete dobro sebi in svojim dragim, zavarujte se pri najboljši, šteni in nadsolventni podporni organizaciji,

KRANJSKO-SLOVENSKI KATOLIŠKI JEDNOTI

kjer se lahko zavarujete za smrtnine, razne poškodbe, operacije, bolezni in onemoglosti.

K. S. K. JEDNOTA sprejema moške in ženske od 16. do 60. let, stroke pa takoj po rojstvu in do 16. leta pod svoje okrilje.

K. S. K. JEDNOTA izdala najmodernejše vrste certifikate sed dobe od \$250.00 do \$5,000.00.

K. S. K. JEDNOTA je prava mati vdov in sirot. Če se niste ali članica te mogočne in bogate katoliške podporne organizacije, trudi se in pristopi takoj.

Za pojasnila o zavarovanju in za vse druge podrobnosti se obrnite na uradnike in uradnice krajevnih društev K. S. K. Jednote, ali pa na:

GLAVNI URAD
351-353 No. Chicago St. Joliet, Ill.

AMERIŠKA DOMOVINA

bi morala biti

v

vsaki slovenski hiši